

Barnet skulde udskrives eller ikke. Ligesaa lidt som man ved det 13de Aars Alder spørger, hvorfor Barnet har sine Kundskaber, men man tillader det at udskrives, naar det dertil findes værdigt, ligesaa vist vil man gjøre det Samme og vel endog med mere Grund, naar det i det 14de Aar aflægger den samme Prøve. Men jeg har bestandigt opfattet § 3, som om den dreiede sig om dem, der forlange Udskrivning, medens Skolebestyrelsen dog ikke kan indrømme deres Værdighed dertil, og, hvis denne Mangel paa Værdighed maatte hidrøre fra Forsømmelse, troer jeg dog, at det virkelig i Oplysnings- og Skolevæsenets Interesse er nødvendigt, at der sørges for, at Ingen, som ikke havde søgt Skolen, kunde gjøre sig Haab om at opnaae denne Frigjørelse.

Tsherning: Det er netop det rigtige Punct. Der skal være et Dieblif, hvor man ikke behøver mere at spørge Skolecommissionen om Barnets Værdighed til at høre op med at gaae i Skole; det er her i Loven bestemt ved det 14de Aar, og, saasnart det er bestemt saaledes, og der da skeer en saadan Indsigelse derimod, som skal støtte sig til Ændringsforslaget, saa er Formaalet med Loven i den Henseende spildt. Der blev nylig sagt, at man skulde sørge for Oplysningen; det er det, vi Alle gjøre, det er just for at sørge for Oplysningen, at jeg vil stemme mod Ændringsforslaget og for Paragraphen, som den er. Ændringsforslaget er efter min Overbeviisning det sikreste Middel til at modarbejde Oplysningen; men man sammenblander Oplysningen med Viden og Kunnen i en vis Retning. Man siger, at Den, der i den hele Tid igjennem har gjort sig flittig Umage for at lære at læse, maa betragtes som et kundskabsrigere Barn end den, der i Mellemtiden har lagt sig behørigt efter at høre Harve og Ploug; men jeg siger, at Den, som i al den Tid har arbejdet flittigt, men ikke tilbørligt lært at læse og skrive, og naturligviis tillige ikke har lært at høre Harve og Ploug, siden han ikke har øvet sig deri, er mindre kundskabsrig end Den, der i den Tid har lagt sig efter at høre Harve og Ploug og gjør det godt. Ligeledes er den mere kundskabsrig, der har erhvervet sig et virkeligt Kendskab til

Dvaaget og dets Røgt, end Den, der paa samme Tid har ligget med Dinene over en Bog og Haanden paa en Ben uden at lære at læse og skrive i den Betydning, hvori man maa forstaae det, naar det skal være til Gavn; thi det kan ikke være til Gavn, at man kan læse en Bog uden at forstaae dens Indhold, eller at man kan sige, at man kan læse een Bog, men flere Bøger kan man ikke læse. Det er til ingen Nytte, og det er den Art Læsning, som vindes ved at sige: Du skal, fordi Du har forsvømt $\frac{1}{4}$ af den foregaaende Tid, skøndt Du er 14 Aar, endnu blive ved at gaae noget længere, for paa samme Maade at lære at læse i en Bog, den eneste, Du i din Livstid lærer at læse. Naar man har sagt, at man ikke skal slippe Barnet, fordi det ikke er modent med Hensyn til Religionsunderviisningen, saa er der jo aldeles ikke Spørgsmaal om dets Modenhed i den Henseende; det er ikke confirmeret, fordi det er gaaet ud af Skolen. Dersom det eller dets Forældre ville, at det skal slutte sig til Folkekirken, saa maa det være deres Sag at sige, naar det er modent i saa Henseende, og finde paa Midler til at gjøre det modent til at indtræde i Folkekirken. Træder det ind i et andet kirkeligt Samsfund, saa vil dets Modenhed blive anerkjendt af dem, der ere Forstandere for dette Samsfund; men det er Ting, der ligge aldeles udenfor denne Sag. At Skolen hjælper paa Børnenes Underviisning i Religion, er een Ting, men at den bliver ved at holde dem, til de der have skaffet sig en vis Underviisningshyld i den Retning, og det efterat de ere komne ud over den Alder, at de selv skulle erhverve deres Brød ved deres eget Arbejde, er en ganske anden Ting, som ikke hænger sammen dermed. Jeg holder mig fuldt overbevist om, at vi, der ikke stemme for Ændringsforslaget, arbejde mere for Oplysningen end de, der stemme for det.

Varfod: Jeg deler den Overbeviisning, som i dette Dieblif blev udtalt af den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tsherning), og skal, uden i mindste Maade at frygte for at skade Oplysningen, tilsæde mig at stemme mod det Ændringsforslag, som her er stillet. Jeg har stedse troet, at, naar